

We kregen toestemming een fragment te vertalen en te publiceren van een nog te verschijnen boek SKY DREAMS van Tal Streeter. Dit fragment werd eerder door KITELINES gepubliceerd. Wij willen graag de schrijver en de redactie van KITELINES danken voor hun bereidwilligheid.

Red. VLIEGER

DE VLIEGERMAAKSTER VAN HIROSHIMA

In de loop der jaren na de publicatie van mijn boek THE ART OF THE JAPANESE KITE heb ik de wereld rondgereisd met mijn verzameling Aziatische vliegers. Ik hield vaak lezingen en richtte tentoonstellingen in bij galerieën en museums. Overal waar ik met mijn show verscheen kwamen er belangstellenden naar me toe die mij, de zogenaamde kenner van Aziatische vliegers, een stukje informatie aangaande Oosterse vliegers verstrekten dat voor mij geheel nieuw was.

"Ik heb als klein meisje dit soort vliegers gemaakt" - Een aantrekkelijke Japanse, die dit te kennen gaf keek naar mij omhoog, waar ik op een ladder gezeten een tentoonstelling ophing over DE JAPANESE VLIEGERKUNST. Ik had haar al opgemerkt toen ze met een jongetje,

haar zoon dacht ik, op enige afstand van de expositie, een tijdje aandachtig zwigend de vliegers stond te bekijken. "Wat zei U" zei ik, want ik vroeg me af of ik het wel goed had verstaan, het was immers ongehoord voor traditionele Japanners om hun eigen vlieger te maken. In Japan is vliegers maken het werk van een beroepskunstenaar, iemand die het voetspoor volgt van een vader of zelfs van één of twee grootvaders... "Welke vlieger hebt u gemaakt?" vroeg ik. "De yakko dako" antwoordde ze, "mijn broer en ik maakten ze". "Is het heus?" zei ik, van de ladder komend. "Ja, we gebruikten een kaars om het bamboe te buigen. En rijstpapier voor het lijf dat we beschilderden. Maar bij deze hier zijn de benen te kort. Wij maakten ze langer en dan van oude kranten. Met die langere benen vlogen ze beter." "Dat zal wel" zei ik. De Matsutaru Yanese yakko waar ze op wees en die een nogal gedrongen dienaar voorstelde, offert iets op van zijn vermogen om rukwinden te weerstaan teneinde diep te buigen in z'n middel als een echte eerbiedige Japanner. We zaten nu op een bank midden in de galerie rustig te praten. Voor mij een gelegenheid om meer van Japanse vliegers te leren.

"Hoe oud was uw broer toen u deze vliegers maakte?" "Ik was negen en hij was tien" antwoordde ze. "Het was toen gewoonte, dat kinderen van die leeftijd en ouder hun eigen vliegers maakten in de streek waar ik opgroeide". "En waar was dat dan?" informeerde ik. "Hiroshima" zei ze.

Ik was eens teruggereisd naar Japan om de vliegermaker van Nagasaki in zijn woonplaats op te zoeken, maar nooit had ik de moed gehad voor een tocht naar Hiroshima.

Ik wist dat het voor Japanners zeker niet beleefd was rechtstreekse vragen te stellen. Op die manier zou men niet gauw spreken, noch tegen een vreemde, noch tegen een goede

vriend die ook Japanner is, maar ik besloot op dat moment Amerikaan te zijn en ook zeer direct. "Ik heb door heel Japan gereisd, maar doelbewust vermeden om Hiroshima te bezoeken" zei ik. "Ik voelde te veel schaamte om daar heen te gaan" Daarop glimlachte ze, maar gaf geen mening. "Hoe oud bent u?" vroeg ik. "zes en veertig" was het antwoord. "Dan moet u één of twee zijn geweest toen de atoombom werd geworpen" zei ik. "Eén" zei ze. Ik zag haar van dichtbij en bedacht hoe goed ze er uitzag en het verbaasde me hoe jeugdig Japanners vaak ogen. Na enige aarzeling vroeg ik: "Was u gewond door de bom, of uw familie?" - "Ik werd beschermd door een muur die over me heen viel" en ze vervolgde, nu wat aangestoken door mijn onbescheiden toon, "ons huis was twee kilometer van de vuurhaard" en tenslotte: "Mijn vader was buiten. Hij kreeg brandwonden op zijn schouder en zijn rug". Ze maakte een wrijvend gebaar, onbewust naar het scheen, over de rug van haar zontje. Ik vroeg me af of zulke bewegingen niet in haar geheugen waren gebrand, de geduldige handen van een gezinslid die een genezend smeersel op haar vaders wonden wreven. Eén moment zag ik het levendige tafereel van het gezin in de jaren na de eerste kernbom-explosie. Dit was het beeld dat me ervan had weerhouden naar Hiroshima te gaan toen ik Japan woonde. "We gingen naar een warme bron", zo vervolgde ze snel haar verslag, "en hij kwam zijn verwondingen te boven".

Op dit punt gekomen, begon ik me erg opgelaten te voelen in mijn onbeschaamdheid, maar ik vroeg nog een paar dingen over haar leven in Amerika. Ik hoorde dat ze twee kinderen had, een jongen van negen en een van zeventien - en dat kortgeleden haar man van haar was gescheiden en teruggekeerd naar Japan. Met die kennis voelde ik me eens te meer gegeneerd door mijn gevraag. Omdat ik vreesde mijn